

KEVÄTRETKI PORVOOSEEN

Suomen 1700-luvun tutkimuksen seura järjestää kaupunkeihin liittyvän teemavuotensa kunniaksi *kevätretken Porvooseen perjantaina 26. toukokuuta*. Porvoo on yksi Suomen vanhimmista kaupungeista, minkä lisäksi sillä on rikas 1700-lukuun liittyvä historia. Vielä 1700-luvun puolivälissä Porvoossa oli enemmän asukkaita kuin Helsingissä. Kaupungin sekä kaupankäynti että kulttuurielämä olivat vilkkaita. Vuoden 1721 Uudenkaupungin rauhan jälkeen Venäjälle luovutetun Viipurin piispanistuin siirrettiin Porvooseen ja kaupunkiin perustettiin lukio. Porvoo paloi vuonna 1760, mutta kaupunki uudelleenrakennettiin. Nykyään Porvoolla onkin yksi Suomen parhaiten säilynyt vanhakaupunki kapeine katuineen sekä 1700- ja 1800-luvuille tyypillisine rakennuksineen.

Ohjelmassa on ruotsinkielinen kierros vuonna 1728 perustetussa Porvoon lukion kirjastossa, jonka pitää Stefan Hagman. Kirjaston kokoelmissa on noin 30 000 teosta, joiden joukossa on käsikirjoituksia, karttoja, inkunaabeleita ja kirjaharvinaisuuksia. Suurin osa kirjoista on peräisin 1600- ja 1700-luvuilta. Muun muassa Kuninkaallisen Turun Akatemian professori Henrik Gabriel Porthan lahjoitti 1700-luvulla kirjastolle 133 kirjaa. Muihin merkittäviin lahjoittajiin kuului esimerkiksi Wentzel Fredrik Rotkirch. Suurimman lahjoituksen teki lukion entinen oppilas, Orimattilan kappalainen Petter Sanngren. Hän lahjoitti vuosina 1796–1797 kirjastolle koko kirjakokoelmansa, joka käsitti 591 nidettä ja joukon pienpainatteita.

Kirjastovierailun päätyttyä syömme yhdessä lounasta café Cabriolella, minkä jälkeen Tuula Hockman vie meidät Vanhaan Porvooseen kävelykierrokselle, jonka teemana on ”kauppiaantalolta kirkonmäelle”. Suomenkielisellä kierroksella keskustellaan, millaisia kaupungit olivat 1700-luvulla, millaisia muutoksia 1700-luku merkitsi kaupungeille ja miten nämä muutokset näkyivät Porvoossa, samoin kuin millaisia yhtäläisyyksiä ja erityispiirteitä Porvoolla oli verrattuna vuosisadan muihin suomalaisiin kaupunkeihin. Mahdollisuuksien mukaan vierailemme myös tuomiokirkossa. Huonon sään sattuessa voimme vierailla myös Porvoon kaupunginmuseossa, joka sijaitsee Vanhalla raatihuoneella.

Tapaamme noin klo 11 Porvoon torilla sijaitsevalla linja-autoasemalla, jonne saapumisesta osallistujat huolehtivat itse. Seura vastaa päivän ohjelmasta, mutta kukin osallistuja maksaa itse mahdolliset sisäänpääsylippunsa Porvoon museoon. Museon sisäänpääsylipun voi kuitenkin kuitata museokortilla tai muulla vastaavalla kortilla. Seura on varannut pöydän café Cabriolesta (Piispankatu 30, <https://cabriole.fi/>), jossa lounastamme omakustanteisesti. Esimerkiksi päivän

keittolounas maksaa 8 euroa ja päivän lounas 10–13 euroa, ja tarjolla on vaihtoehtoisesti myös laaja valikoima erilaista suolaista ja makeaa pikkupurtavaa. Retki päättyy siten, että ehdimme takaisin linja-autoasemalle *klo. 16.45 mennessä*. Halukkaat voivat kuitenkin jäädä iltapäiväkahville esimerkiksi Porvoon Paahtimoon (Mannerheiminkatu 2, <https://porvoonpaahtimo.fi/>).

Ilmoittautuminen retkelle tapahtuu *sihteerille viimeistään 12. toukokuuta* joko sähköpostitse (sihteer[at]1700.fi). Retkelle mahtuu mukaan max. 20 henkeä, ja se järjestetään, mikäli vähintään 8 henkilöä ilmoittautuu määräajassa. Toukokuun linja-autoaikataulujen ([Matkahuolto - Nettilippu](#)) mukaan Helsingistä lähtee klo 10.10 linja-auto, joka saapuu Porvooseen klo 11.00. Mikäli joku osallistujista menee Porvooseen omalla autollaan ja hänen kyytiinsä mahtuu ylimääräisiä matkustajia, pyydämme ilmoittamaan asiasta jo retkelle ilmoittautumisen yhteydessä.

VÅRUTFÄRD TILL BORGÅ

Fredagen den 26 maj ordnar Finska sällskapet för 1700-talsstudier temaåret till ära *en vårutfärd till Borgå*. Borgå är en av Finlands äldsta städer, men staden har också en rik 1700-tals historia. Ännu vid mitten av 1700-talet hade Borgå fler invånare än Helsingfors och i staden blomstrade såväl handeln som kulturlivet. Efter freden i Nystad 1721 upphöjdes Borgå till biskopssäte i stället för det till Ryssland avträdde Viborg och samtidigt inrättades även ett gymnasium i staden. Borgå brann år 1760, men trästaden byggdes upp på nytt och staden har en av landets bäst bevarade ålderdomliga stadsbilder med smala gator och karakteristisk bebyggelse från 1700-talet och tidigt 1800-tal.

På programmet står ett besök i Borgå gymnasiums bibliotek där vi visas runt på svenska av Stefan Hagman. Biblioteket grundades 1728 och dess samlingar består av cirka 30 000 verk, där ingår manuskript, kartor, inkunabler och bokrariteter. Merparten av böckerna härstammar från 1600- och 1700-talen. Bland de personer som donerat böcker till biblioteket finns professorn vid Kungliga Akademien i Åbo, Henrik Gabriel Porthan som i slutet av 1700-talet donerade 133 böcker till

biblioteket. Bland andra betydelsefulla donatorer syns Wentzel Fredrik Rotkirch. Den största donationen gjordes 1796–1797 av kaplanen i Orimattila, Petter Sanngren, tidigare elev i Borgå Gymnasium, som skänkte hela sin boksamling till biblioteket. Donationen omfattade 591 band och ett antal småskrifter.

Efter besöket följer gemensam lunch på café Cabriole innan vi tar oss an gamla stan i Borgå till fots under Tuula Hockmans ledning med temat ”Från köpmanshus till kyrkbacken”. Den finskspråkiga turen berättar om hurdan 1700-talets stad var, hurdana förändringar seklet förde med sig i städerna, hur dessa förändringar syntes i Borgå samt hur staden liknade eller skiljde sig från andra finska städer vid samma tid. Om domkyrkan är öppen besöker vi också kyrkan, vid dåligt väder kan vi besöka Borgå stadsmuseum i Gamla rådhuset.

Deltagarna i utfärden tar sig på egen hand till Borgå, där vi träffas vid busstationen på torget *ca kl. 11*. Sällskapet står för programmet, men var och en betalar själv sin eventuella inträdesbiljett till Borgå museum, det går bra att använda museikort eller annat lämpligt kort. Lunch på egen bekostnad på café Cabriole (Biskopsgatan 30, <https://cabriole.fi/>) där till exempel dagens sopplunch kostar 8 euro och dagens lunch 10–13 euro. De har också ett stort urval salta och söta tilltugg till kaffet. Vi har bokat bord men alla får själva på plats välja vad de vill äta. Programmet slutar så att de som vill hinner tillbaka till busstationen till *kl. 16.45*, medan de som vill kan ännu fortsatt på eftermiddagskaffe till exempelvis Porvoon Paahtimo (Mannerheimgatan 2, <https://porvoonpaahtimo.fi/>).

Anmälan *till sekreteraren senast den 12 maj* per e-post (sihteeri[at]1700.fi). Maximalt antal deltagare på utfärden är 20 personer och den arrangeras endast om fler än 8 deltagare anmäler sig inom utsatt tid. Enligt busstidtabellerna för maj (på [Matkahuolto - Nettilippu](#)) verkar det gå en buss från Helsingfors kl. 10.10 som anländer till Borgå kl. 11.00. Om någon är på väg med egen bil och kan ta extra passagerare får ni gärna meddela om detta redan vid anmälan.